

МІНІСТЕРСТВО  
ОХОРОНИ  
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ  
ДЕРЖАВНИЙ  
МЕДИЧНИЙ  
УНІВЕРСИТЕТ



# «НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Матеріали науково-практичної  
конференції з міжнародною участю

28 березня 2024 року

Міністерство охорони здоров'я України  
Полтавський державний медичний університет



**НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ  
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ  
У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

**Матеріали науково-практичної конференції  
з міжнародною участю  
28 березня 2024 року**

**ПОЛТАВА – 2024**

4. Adams B.J. Effect of exercise training in supervised cardiac rehabilitation programs on prognostic variables from the exercise tolerance test. / Adams B.J., Carr J.G. et al. // Am. J. Cardiol. – 2008. – № 101(10). – P.1403–1407.
5. Tkachyshyna N.YU. Estimation of the level of cardiovascular system functional state and physical work capacity by the results of bicycle exercise in the subway electric / Tkachyshyna N.YU., Dumka I.V., Tkachyshyn V.S. // Environment & Health, 2015. – №4. – P.61-64.

## ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ

**Тарасенко К.В., Могильник А.І., Сонник Є.Г., Адамчук Н.М., Телегань В.О., Давиденко А.В., Архіповець О.О., Лісовецький О.А., Адамович І.М., Осипенко Є.В.**

Полтавський державний медичний університет

**Стаття розглядає вплив воєнного конфлікту на підготовку студентів-медиків, стратегії, що допомагають їм протистояти викликам воєнного часу, а також висвітлює важливість психологічної підтримки й соціальної адаптації для успішного здобування медичної освіти в умовах кризи.**

*Ключові слова:* медична освіта, воєнний конфлікт, стратегії навчання, психологічна підтримка, соціальна адаптація, студенти-медики.

**The article examines the influence of military conflict on the training of medical students, strategies that help them face the challenges of wartime, and also highlights the importance of psychological support and social adaptation for successful completion of medical education in crisis conditions.**

*Keywords:* medical education, military conflict, learning strategies, psychological support, social adaptation, medical students.

Україна переживає важкий період воєнного конфлікту, який суттєво вплинув на різні аспекти суспільного життя, включаючи систему вищої освіти і медичну підготовку. У цих умовах студенти медичних університетів, які вже навчалися або почали свою освіту під час воєнного конфлікту, зіткнулися зі складними викликами і змінами, які впливають на їхнє навчання і професійний розвиток та вимагають особливих стратегій навчання й підтримки [1; 4].

Мета нашої роботи – дослідити вплив воєнного конфлікту на підготовку студентів-медиків і розглянути стратегії, що допомагають їм протистояти викликам воєнного часу, а також довести важливість психологічної підтримки й соціальної адаптації для успішного здобування медичної освіти в умовах воєнного конфлікту в Україні.

*Вплив воєнного конфлікту на навчання студентів медичних університетів має кілька складових.*

1. Обмеження доступу до клінічних практик.

Умови воєнного конфлікту можуть призвести до обмеження доступу студентів до клінічних практик, оскільки багато медичних закладів можуть бути евакуйовані або зазнають пошкоджень унаслідок бойових дій. Це ускладнює опанування практичних навичок, які є важливою частиною медичної освіти. Іншою складовою лімітування опанування практичних навичок майбутніх лікарів є наявність повного або часткового дистанційного навчання, а також припинення навчального процесу й переміщення здобувачів освіти в укриття під час повітряної тривоги [2].

2. Недостатність ресурсів і медичного обладнання.

Воєнний конфлікт може спричинити недостатність ресурсів і медичного обладнання в медичних університетах і лікарнях. Наявність сучасного обладнання й інфраструктури важлива для якісного навчання студентів-медиків, але в умовах війни фінансування для закупівельного обладнання може бути обмежено.

3. Стрес і психологічний вплив воєнного конфлікту.

Студенти-медики, які навчаються в умовах воєнного конфлікту, стикаються зі значним стресом і психологічним навантаженням. Необхідність працювати в небезпечних умовах, бачити й лікувати поранених, а також жити в постійній нестабільності може негативно впливати на психічне здоров'я і навчальні досягнення студентів.

Протистояти викликам воєнного часу здобувачам медичної освіти в умовах війни допомагають відповідні стратегії навчання.

Формування адаптивних підходів до навчання.

Студенти-медики мають розвивати адаптивні підходи до навчання, що дозволяють їм ефективно пристосовуватися до непередбачуваних умов воєнного конфлікту [3].

2. Використання симуляційних тренувань.

Умови воєнного конфлікту можуть ускладнити доступ до практичних навчань у реальних медичних ситуаціях. Однак використання симуляційних тренувань може стати ефективним засобом опанування практичних навичок здобувачами медичної освіти. Створення ситуацій, які симулюють реальні умови воєнного конфлікту, дозволяє студентам отримати необхідний досвід і розвинути навички, потрібні для надання медичної допомоги в критичних ситуаціях.

3. Міжнародна співпраця і досвід обміну з іншими країнами.

Важливо підкреслити, що держава й міжнародні організації також мають роль у забезпеченні оптимальних умов для навчання студентів-медиків в умовах воєнного конфлікту. Це можуть бути фінансова підтримка, надання необхідних ресурсів та інфраструктури, а також сприяння міжнародній співпраці й обміну досвідом.

Міжнародна співпраця з іншими країнами може бути корисною для студентів-медиків. Обмін досвідом і знан-

нями колег з інших країн, які можуть мати досвід у роботі під час воєнного конфлікту, може сприяти розвитку ефективних стратегій навчання і наданню медичної допомоги.

#### 4. Психологічна підтримка і соціальна адаптація студентів-медиків.

Студенти-медики, які навчаються під час воєнного конфлікту, потребують належної психологічної підтримки. Наявність психологічних служб і практик, які спеціалізуються на роботі з особами, що пережили стресові ситуації, може допомогти студентам подолати емоційне навантаження й забезпечити адаптацію до наявних умов життя і навчання. Крім того, співпраця зі спеціалістами з психології та психіатрії може бути цінним допоміжним інструментом для студентів-медиків. Ці фахівці можуть надати консультації та рекомендації щодо ефективних стратегій управління стресом і підтримки психічного здоров'я.

Залучення студентів до підтримуючих груп і мереж соціальної підтримки є також важливим аспектом. Студенти-медики повинні мати можливість об'єднуватися в підтримуючі групи, де вони можуть обговорювати свої досвіди, спілкуватися з однодумцями й отримувати підтримку один від одного. Створення спільноти, де студенти можуть обмінюватися досвідом, ділитися емоціями і підтримувати один одного, допоможе зміцнити їхню резильєнтність і впоратися з викликами воєнного конфлікту. Крім того, важливо розвивати мережу соціальної підтримки, яка охоплює наставників, викладачів і менторів, які можуть надати необхідну підтримку і поради студентам-медикам.

Потрібно враховувати особливості психологічного здоров'я студентів-медиків під час воєнного конфлікту. Університети мають забезпечити підтримку психологічного здоров'я, зокрема надання інформації про ресурси й послуги, які можуть допомогти студентам у боротьбі зі стресом. Додатковим заходом може бути надання додаткових психологічних консультацій, групових сесій, тренінгів зі стресового управління й самозахисту. Такі програми допоможуть студентам розвивати механізми пристосування до стресу, покращувати їхнє психологічне благополуччя і забезпечити підтримку важливих аспектів їхнього життя.

Однак важливо зазначити, що ці виклики воєнного часу також можуть мати й позитивний вплив на студентів-медиків. Вони можуть набути цінного досвіду й розвинути вміння працювати в стресових ситуаціях, приймати швидкі та обґрунтовані рішення й розвивати емпатію і співчуття до потерпілих.

Уроки, які вони вивчають у цих непередбачуваних обставинах, можуть зробити їх сильнішими і більш досвідченими медичними професіоналами в майбутньому. Навчання в умовах воєнного конфлікту вимагає від студентів-медиків гнучкості, стійкості та вміння пристосовуватися до змін. Вони стають майбутніми лідерами, які можуть реагувати на кризові ситуації й надавати медичну допомогу навіть у найскладніших обставинах.

Крім того, навчання студентів-медиків в умовах воєнного конфлікту спонукає до інновацій і розвитку нових методів і технологій у медицині. Вони шукають альтернативні способи надання медичної допомоги, оптимізують ресурси і швидкість реагування, інтегрують технології в медичну практику. Це сприяє покращенню якості та доступності медичної допомоги не тільки в умовах конфлікту, а й у повсякденному житті.

Окрім того, досвід навчання студентів-медиків в умовах воєнного конфлікту може бути важливим для підготовки майбутніх поколінь медичних фахівців до подібних ситуацій. Це дає можливість передати накопичений досвід, розробити спеціалізовані навчальні програми і тренувальні центри, які допоможуть майбутнім студентам-медикам ефективно функціонувати в умовах кризових ситуацій.

Студенти-медики, які навчаються в умовах воєнного конфлікту, заслуговують на повагу й підтримку. Вони вибрали медичну професію, незважаючи на складнощі та ризики, пов'язані з воєнним конфліктом. Їхній внесок у збереження життя і поліпшення здоров'я людей надзвичайно важливий і цінний.

Отже, воєнний конфлікт в Україні має значний вплив на навчання студентів медичних університетів. Обмежений доступ до клінічних практик, недостатність ресурсів і медичного обладнання, а також психологічний стрес вимагають зусиль не тільки самого студента, а й університету, який мусить створити сприятливі умови для навчання, надати доступ до необхідних ресурсів і медичного обладнання, організувати симуляційні тренування, створити систему психологічної підтримки й соціальної адаптації для студентів-медиків і сприяти міжнародній співпраці.

#### Список використаної літератури

1. Бондар О.В. Наш досвід медичної онлайн освіти під час війни / О.В. Бондар, А.І. Рибін, О.В. Кузнецова, А.О. Пацков, В.Є. Максимовський // Актуальні проблеми транспортної медицини. – 2022. – № 4 (70). – С. 142–150. DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7495399>.
2. Скрипник І. М. Використання дистанційних методів навчання в медичній освіті / І. М. Скрипник, Н. П. Приходько // Проблеми безперервної медичної освіти та науки. – 2020. – № 3 (39). – С. 29–32. DOI 10.31071/promedosvity2020.03.029.
3. Скрипник І. М. Медична освіта в умовах війни: досвід Полтавського державного медичного університету / І. М. Скрипник, Н. П. Приходько, О. А. Шапошник // Медична освіта. – 2022. – № 3. – С. 60–64. DOI 10.11603/m.2414-5998.2022.3.13191.
4. OSCE Project Co-ordinator in Ukraine. Забезпечення якості вищої освіти в умовах війни. Онлайн-форум. – 2022. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=9WZyu7QFu0s>.

## ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ <i>Приліпка К.О., Матвієнко Т.М., Саргош О.Д., Комишан І.В., Романюк М.В., Рак Т.І.</i> .....	207
РОЛЬ ТРЕНІНГОВИХ ЦЕНТРІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ В ЕПОХУ ЗМІН <i>Прилуцька Н.О., Мітюніна Н.І., Громова А.М., Громова О.Л., Ляховська Т.Ю., Прилуцький О.К., Талаш В.В., Шафарчук В.М., Орлова Ю.А.</i> .....	209
НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-НЕВРОЛОГІВ В ІНТЕРНАТУРІ <i>Пурденко Т.Й., Дельва М.Ю., Литвиненко Н.В., Дельва І.І., Таряник К.А., Силенко Г.Я., Пінчук В.А., Гринь К.В., Кривчун А.М., Палєнка О.Є., Іващенко С.П.</i> .....	211
САМООСВІТА ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ <i>Пустовойт Г.Л., Ярмола Т.І., Кострікова Ю.А., Талаш В.В., Ткаченко Л.А.</i> .....	213
УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ У ПРОЦЕС ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ <i>Ройко Н.В., Филенко Б.М., Проскурня С.А., Черняк В.В., Старченко І.І.</i> .....	215
ФОРМУВАННЯ САМОСТІЙНОСТІ ЯК ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ <i>Рябушко О.Б., Єрошенко Г.А., Клепець О.В., Ваценко А.В., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Шевченко К.В., Григоренко А.С.</i> .....	217
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА ЯКІСТЬ НАВЧАННЯ В ЗВО <i>Ряднова В.В., Безега Н.М., Пера-Васильченко А.В.</i> .....	219
ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА ЯК БЕЗЗАПЕРЕЧНА СКЛАДОВА МЕДИЧНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ <i>Свінцицька Н.Л., Шерстюк О.О., Білаш В.П., Гринь В.Г., Лисаченко О.Д., Каценко А.Л., Устенко Р.Л., Сербін С.І., Литовка В.В.</i> .....	221
ПРОФЕСІЙНЕ НАСТАВНИЦТВО ЯК СТРАТЕГІЯ ДОСЯГНЕННЯ УСПІХУ В ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ <i>Силенко Ю.І., Писаренко О.А., Дубина В.О., Силенко Б.Ю., Хавалкіна Л.М.</i> .....	223
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ НА КАФЕДРІ ФІЗИКИ <i>Сілкова О.В., Лобач Н.В., Макаренко О.В., Макаренко В.І.</i> .....	225
НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ХІРУРГІВ-СТОМАТОЛОГІВ У ПОЛТАВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ <i>Скікевич М.Г., Волошина Л.І., Стебловський Д.В.</i> .....	227
ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН НА КАФЕДРАХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ <i>Скрипник І.М., Маслова Г.С., Лиманець Т.В., Шапошник О.А., Приходько Н.П., Пілат І.О., Якимішина Л.І.</i> .....	228
ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА – ЗАПОРУКА УСПІШНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ <i>Скрипников П.М., Приходченко С.В., Скрипнікова Т.П., Хміль Т.А., Дубина В.О., Тимошенко Ю.В.</i> .....	230
ВИКОРИСТАННЯ СПОНТАННОЇ ТВОРЧОЇ ПРОДУКЦІЇ ПСИХІЧНО ХВОРИХ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ НА КАФЕДРІ ПСИХІАТРІЇ, НАРКОЛОГІЇ ТА МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ <i>Скрипников А.М., Животовська Л.В., Герасименко Л.О., Рудь В.О.</i> .....	232
УДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ З ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ АНГЛОМОВНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ОРТОДОНТІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ <i>Смаглюк Л. В., Карасюнок А. Є., Воронкова Г. В., Ляховська А. В.</i> .....	234
СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ ОСВІТИ <i>Соколенко В.М., Шарлай Н.М., Весніна Л.Е., Жукова М.Ю.</i> .....	235
ВИКОРИСТАННЯ ВЕЛОЕРГОМЕТРІЇ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ <i>Сухомлин А.А., Запорожець Т.М., Сухомлин Т.А., Міщенко І.В., Журавльова А.О.</i> .....	237
ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ <i>Тарасенко К.В., Могильник А.І., Сонник Є.Г., Адамчук Н.М., Телегань В.О., Давиденко А.В., Архіповець О.О., Лісовецький О.А., Адамович І.М., Осипенко Є.В.</i> .....	239
АКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Тарасенко Я.А., Тихонова О.О., Шерстюк О.О.</i> .....	241
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ОКРЕМИХ ТЕМ ОСВІТЬОГО КОМПОНЕНТА «ТЕХНОЛОГІЯ ЛІКІВ» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ <i>Тарасовський О.Д., Біланова Л.П., Андрейко С.С.</i> .....	243